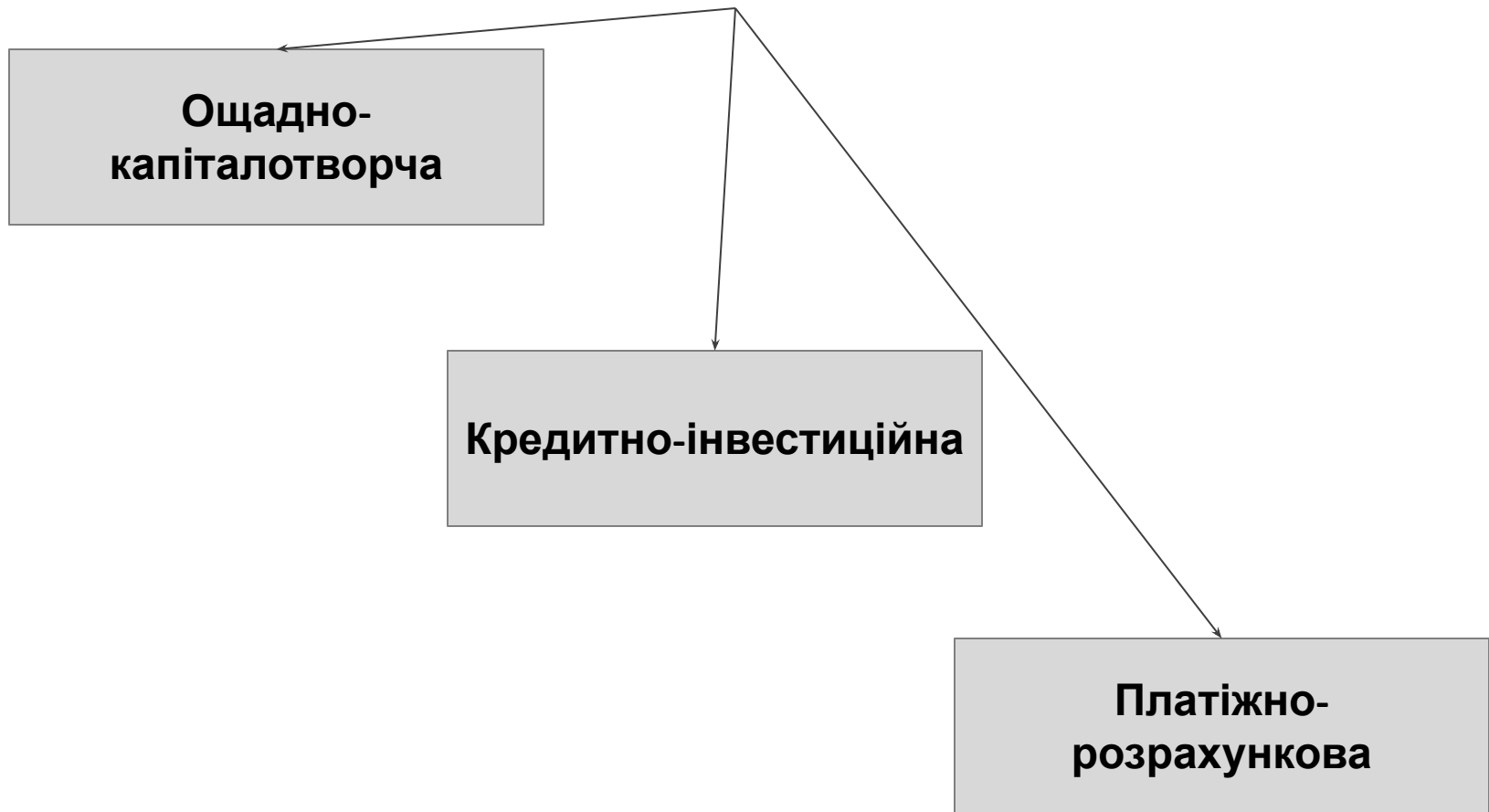

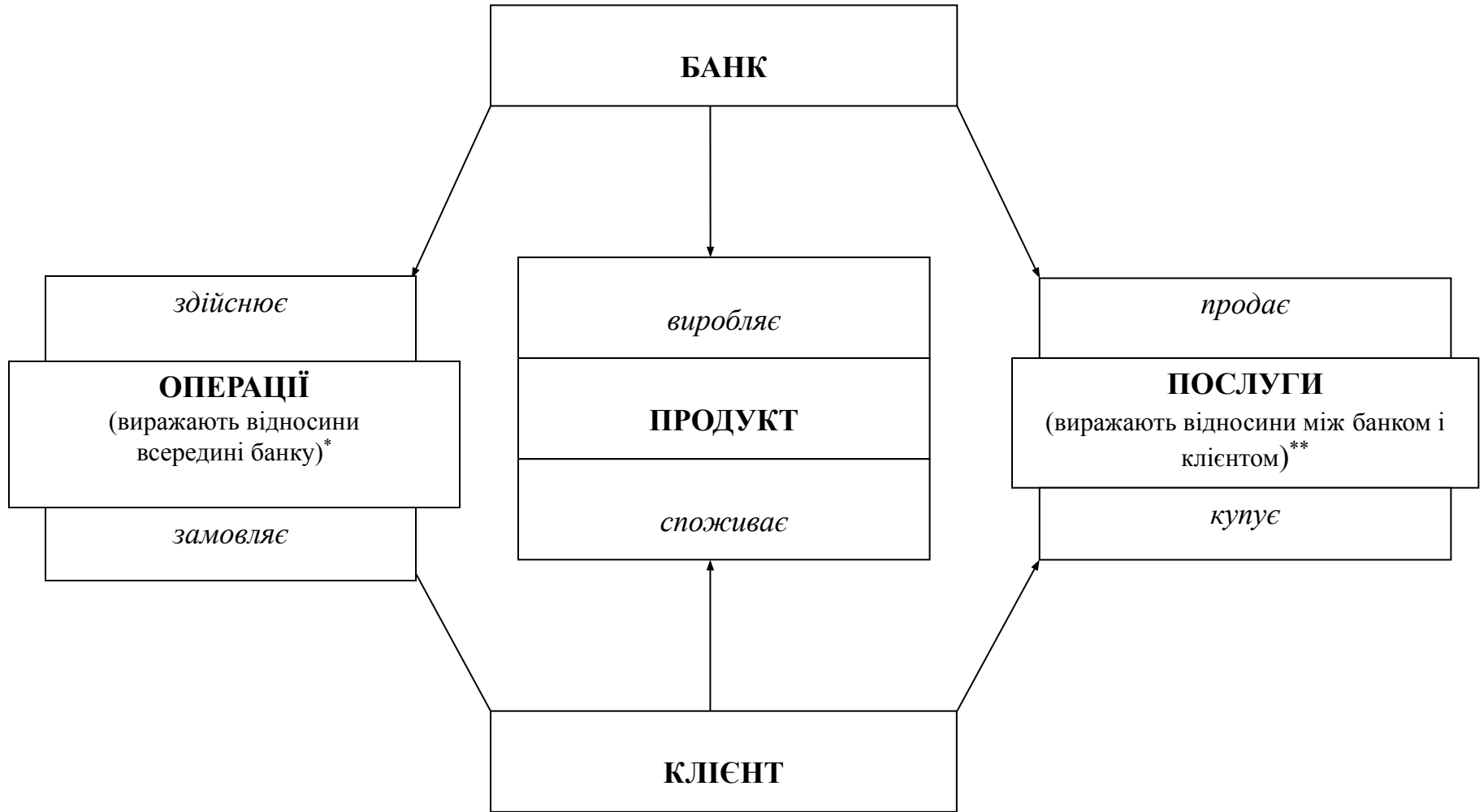
ТЕМА 2. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

1. Функції комерційних банків
2. Взаємозв'язок між банківським продуктом, банківськими операціями і банківськими послугами
3. Укрупнена класифікація банківських операцій та послуг
4. Сутність активних і пасивних операцій банку

ФУНКЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Взаємозв'язок між банківським продуктом, банківськими операціями і банківськими послугами

* система узгоджених за цілями, місцем і часом дій, направлених на вирішення поставленого завдання з обслуговування клієнта

** форма задоволення потреби (у кредиті, розрахунково-касовому обслуговуванні, гарантіях і т.д.) клієнта банку.

Приклад взаємозв'язку між банківським продуктом, операцією та послугою

Клієнтські потреби	Послуга, направлена на задоволення даних потреб	Продукт, в якому знаходить вираження послуга	Операції з надання продукту
Приріст ресурсів	Депозитні послуги	Строковий депозит	Прийом і перерахунок готівки
			Складання договору банківського внеску
			Зарахування засобів на рахунок
			Нарахування відсотків за рахунком
			Видача виписок за рахунком Видача готівки з рахунку

Перелік банківських продуктів, що надаються для реалізації послуг

Види банківських послуг

Банківські продукти

1. Послуги з приросту ресурсів

Депозитні послуги

Ощадний внесок, терміновий внесок (депозит), внесок до запитання (онкольний депозит), внесок у дорогоцінних металах і т.д.

Послуги довірчого управління

Індивідуальне довірче управління, сертифікат пайової участі (загальний фонд банківського управління) та ін.

Послуги брокерського посередництва

Брокерське обслуговування, Інтернет-брокер, посередництво в купівлі-продажі дорогоцінних металів, готівкової і безготівкової іноземної валюти та ін.

2. Послуги з мобілізації ресурсів

Кредитні послуги

Кредит, кредитна лінія, овердрафт, іпотечний кредит, споживчий кредит, МБК та ін.

Лізингові послуги

Фінансовий лізинг і т.д.

Факторинг

Факторинг з правом регресу, факторинг без права регресу, зовнішньоторговельний факторинг та ін.

Послуги емісійного посередництва

Андерайтинг та ін.

Інвестиційні (дилерські) послуги

Репо, купівля-продаж цінних паперів та ін.

Гарантійні послуги

Банківська гарантія, поручительство, аваль та ін.

3. Розрахункові послуги

Розрахунково-касове обслуговування

Розрахунковий рахунок, «зарплатні» проекти, банківські картки, акредитив, інкасо та ін.

Послуги з емісії платіжних інструментів

Векселі, застави, розрахункові і дорожні чеки та ін.

Послуги доступу до платіжних систем (western union, contact та ін.)

Перекази western union, contact та ін.

4. Послуги зберігання

Послуги з оренди сейфа

Індивідуальний банківський сейф (осередок) та ін.

Послуги депозитарію

Ведення рахунку депо та ін.

Послуги утримувача реєстру (реєстратора)

Ведення реєстру власників цінних паперів та ін.

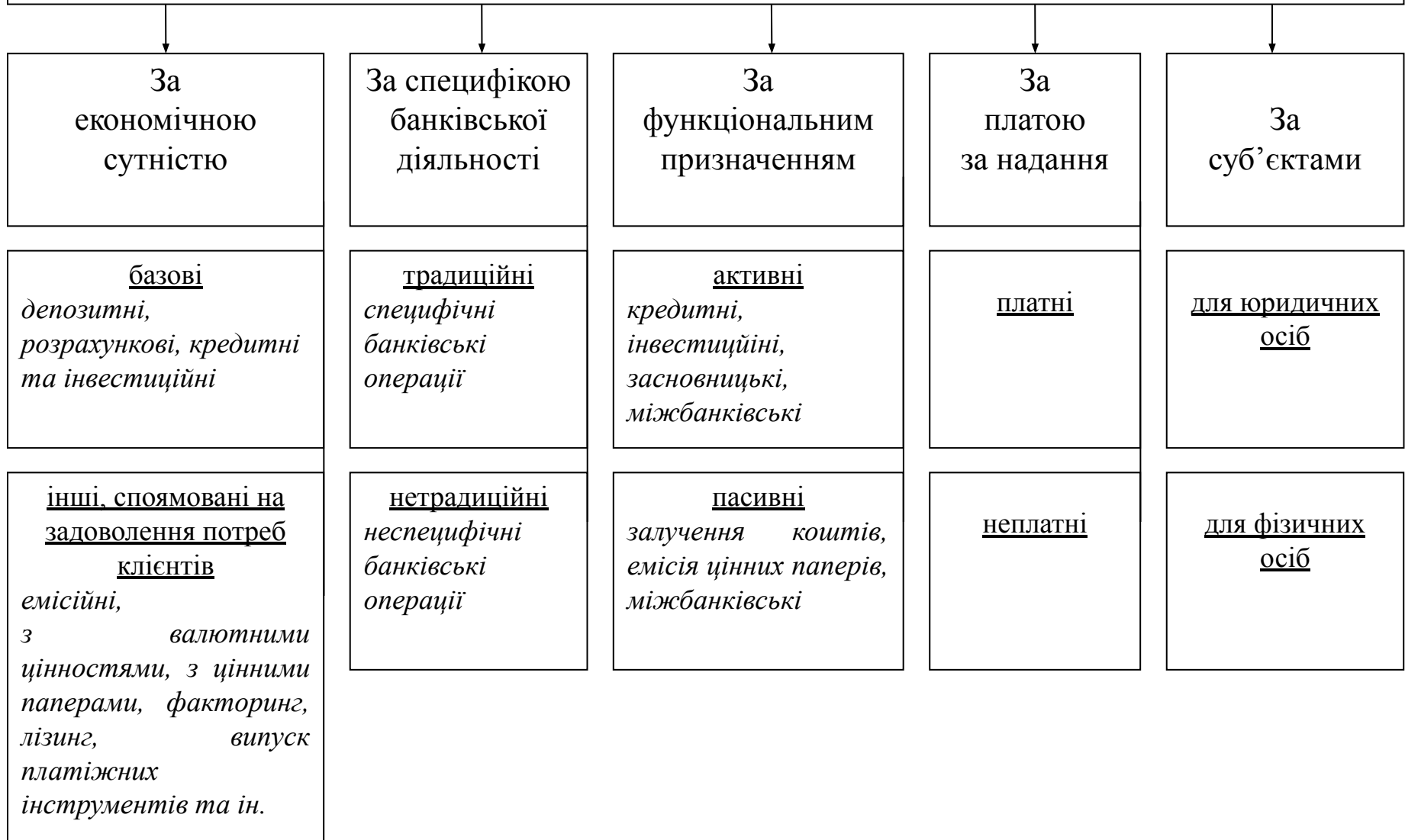
5. Інформаційні послуги

Консалтингові послуги

Консалтинг, інформаційне забезпечення, правовий супровід зовнішньоторговельного контракту

Укрупнена класифікація банківських

Банківські операції

Класифікація банківських послуг

послуг

Залежно від руху матеріального продукту

- ↗ пов'язані з рухом матеріального продукту (наприклад, розрахунково-касове обслуговування)
- ↘ чисті послуги (наприклад, консультаційні)

Залежно від контингенту споживачів

- ↗ юридичним особам
- ↘ фізичним особам

Залежно від плати за надання

- ↗ платні
- ↘ безоплатні

Залежно від можливості обліку платних послуг і можливості визначення розміру плати

- ↗ послуги, розміри яких підлягають обліку (наприклад, розрахунково-касові, кредитні, валютні)
- послуги, аналоги яких є у відповідних тарифах (наприклад, консультаційні)
- ↘ послуги, вартість яких не може бути встановлена об'єктивно (як правило, надаються банками в пакеті з платними послугами)

Основні відмінності банківських операцій та послуг

Критерії	Характеристика операцій (комплекс взаємопов'язаних дій банку і клієнта, які здійснюються від імені банку і передбачають переміщення засобів для вирішення конкретного фінансово-економічного завдання)	Характеристика послуг (результат проведення банківської операції, спрямованої на задоволення потреб клієнтів)
Формування та використання ресурсів	Активні операції пов'язані з використанням ресурсів банку, пасивні – з формуванням	Послуги безпосередньо не пов'язані з формуванням та використанням ресурсів
Збільшення вимог та зобов'язань банку	Активні операції, як правило, збільшують вимоги, а пасивні – зобов'язання банку щодо третіх осіб	Послуги, як правило, не збільшують ні вимоги, ні зобов'язання
Ризик втрати активів банку	При проведенні операцій банк несе ризик втрати активів та неотримання запланованих доходів від проведення цієї операції. Активним операціям притаманний кредитний, процентний, валютний, портфельний, правовий, операційний ризик	Ризик не притаманний. Найбільш небезпечний операційний ризик (помилки при наданні послуг)
Використання основних засобів	Рівень використання основних засобів, як правило, незначний. Переважно – це комп'ютери та засоби зв'язку	Незначна кількість послуг передбачає використання спеціальних, часто дорогих, основних засобів (інкасація – броньовані автомобілі, зберігання цінностей – сейфи та системи охорони)
Формування резервів	Операції потребують формування резервів	Не передбачають формування резервів
Вивчення контрагента і зовнішнього середовища	Активні операції обов'язково передбачають вивчення контрагента та/або ринку	Не має принципового значення

Зміст активних і пасивних операцій банку

Активні операції		Пасивні операції		
Грошові кошти	<p>Акумулявання коштів на кореспондентському рахунку в НБУ.</p> <p>Акумулявання коштів у касі.</p> <p>Розміщення коштів у національній та іноземній валюті на кореспондентських рахунках в інших банках (рахунки НОСТРО).</p> <p>Розміщення коштів у національній та іноземній валюті у депозити в інших банках</p>	<p>Формування статутного капіталу.</p> <p>Формування резервного фонду.</p> <p>Формування страхових фондів.</p> <p>Формування фондів економічного стимулювання.</p> <p>Формування інших фондів спеціального призначення.</p> <p>Формування і розподіл прибутку.</p>	Власні ресурси	Балансовий капітал
Кредитний портфель	<p>Надання кредитів юридичним особам у національній та іноземній валюті (у тому числі прострочені і пролонговані).</p> <p>Надання кредитів фізичним особам у національній та іноземній валюті (у тому числі прострочені і пролонговані).</p> <p>Надання міжбанківських кредитів у національній та іноземній валюті (у тому числі прострочені і пролонговані).</p>	<p>Мобілізація коштів вкладників у національній та іноземній валюті на поточні рахунки.</p> <p>Мобілізація коштів банків-кореспондентів у національній та іноземній валюті на кореспондентські рахунки, відкриті у даному банку (рахунки ЛОРО).</p> <p>Мобілізація коштів вкладників у національній та іноземній валюті на вкладні (депозитні) рахунки.</p> <p>Мобілізація коштів інших банків у національній та іноземній валюті на вкладні (депозитні) рахунки.</p>	Залучені ресурси	
Портфель цінних паперів	<p>Вкладення в державні та корпоративні цінні папери, що обліковуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у торговельному портфелі цінних паперів; - у портфелі цінних паперів, що утримуються до погашення; - у портфелі цінних паперів на продаж. 	<p>Отримання кредитів у національній та іноземній валюті в інших банків.</p> <p>Отримання кредитів у національній валюті в НБУ.</p> <p>Емісія та розміщення власних боргових цінних паперів банку.</p>		Зобов'язання
Інвестиційний портфель	<p>Вкладення в державні та корпоративні цінні папери на інвестиційні цілі.</p> <p>Вкладення в статутні капітали підприємств та організацій.</p>		Позичені ресурси	
Майно та нематеріальні активи	<p>Вкладення в основні засоби.</p> <p>Вкладення в товарно-матеріальні цінності.</p> <p>Вкладення в нематеріальні активи.</p>			